

HET LAATSTE NIEUWS UIT INDIE

De Eerste Kamer geeft haar meening
over het Indië-beleid der regeering.
(Zie pag. 2 en 4.)

Versijnt tweemaal per week

Bureaux: REDACTIE EN ADMINISTRATIE: DEN HAAG — ANDRIES BICKERWEG 5 — TELEFOON 330291 — GIRO 406200
Wvd. Hoofdredacteur: J. L. A. ZWARTS — Uitgave van de stichting „HET LAATSTE NIEUWS UIT INDIE” — DEN HAAG

Abonnementsprijs f 2.25 per 3 maanden,
per halfjaar f 4.25 en per jaar f 8.—
LOSSE NUMMERS f 0.10.

Voor Nederl.-Indië, Suriname, Curaçao
en het buitenland f 2.75 per kwartaal,
f 5.25 per halfjaar en f 10.— per jaar.

Advertentieprijs f 0.25 per mm.

De uitbreiding der Commissie-Generaal

De aangekondigde uitbreiding van de Commissie-Generaal geeft nog steeds aanleiding tot mededeelingen en beschouwingen in de pers.

Officieel is, dat de minister-president onlangs heeft verklaard, dat alleen personen, die zich „con amore” achter het regeeringsbeleid inzake Indië scharen, van de Commissie-Generaal zullen deel uitmaken.

Vast staat ook, dat prof. Posthuma, die is aangezocht als lid van de Commissie-Generaal, heeft verklaard bereid te zijn, „op de basis van het accoord van Linggadjati mede te werken aan den wederopbouw van Indonesië”.

Prof. Posthuma voldoet dus aan de door den minister-president gestelde voorwaarden, tot zoover schijnt alles in orde.

„Het Parool” — blijkens een artikel in dat blad — en de vereniging „Nederland-Indonesië” — blijkens een telegram aan den ministerraad — maken zich evenwel nogal ongerust over de a.s. benoeming van prof. Posthuma.

„Het Parool” acht prof. Posthuma ondanks de boven geciteerde verklaring, een tegenstander van Linggadjati en ducht, mede in verband met de geruchten over een vervanging van Van Mook door dr. Lovink, een zwenking in de Indië-politiek van de regeering.

„De Partij van den Arbeid mag wel eens met de portefeuilles gaan rammelen”, meent het blad.

Intusschen zal de toestand van ongerustheid in de „Parool”-gelederen nog zijn toegenomen, want thans circuleert het bericht, dat ook prof. J. H. W. Verzijl, hoogleraar in het Volkenrecht en de internationale politieke geschiedenis te Leiden, voor het lidmaatschap van de Commissie-Generaal is aangezocht en zich bereid heeft verklaard, een eventuele benoeming te aanvaarden.

Het merkwaardige doet zich voor, dat prof. Verzijl destijds heeft behoord tot de hoogleraren, die zich in een adres aan de regeering tegen de overeenkomst van Linggadjati hebben uitgesproken.

Nu zijn er twee mogelijkheden: aannemende, dat de minister-president bij zijn in den aanhef geciteerde verklaring blijft, is er inderdaad sprake van een zwenking van de regeering in haar Indië-politiek, of prof. Verzijl voelt zich door de motie-Romme dermate gerustgesteld, dat hij er geen bezwaar meer inziet zich achter het — onveranderde — regeeringsbeleid te scharen. 1)

Hoe het ook zij, de uitbreiding van de commissie-generaal zal bij de wet moeten worden geregeld, zoodat de beide Kamers van de Volksvertegenwoordiging nog alle gelegenheid krijgen zich over een en ander uit te spreken.

1) Volgens een nadere mededeeling zou het laatste het geval zijn.

Een kamponghuts wordt omsingeld, een extremistische leider wordt gearresteerd, de arrestant wordt na verhoor onder gewapend geleide weggevoerd.

(Foto ontleend aan het onlangs in ons blad besproken boekwerk „Vrij”.)

Ongenoegen

over het beleid van de K. V. P.

Men schrijft ons van geachte zijde:

In „De Volkskrant” van 29 Januari j.l. komt een artikel voor getiteld „Nieuwe Katholieke Partij?”, met als ondertitel „Uit ongenoegen over Linggadjati”.

Het artikel werd geschreven naar aanleiding van een dezer dagen verspreide circulaire, welke — kort gezegd — hierop neerkomt, dat de ondertekenaars hun ongenoegen te kennen geven over het huidige beleid van de K. V. P., in het bijzonder wat de overeenkomst van Linggadjati betreft. In verband hiermede sporen zij de katholieken aan hiertegen te protesteerden door adhaesie te betuigen met den inhoud der circulaire.

Van de oprichting van een nieuwe Katholieke partij is echter in de circulaire geen sprake. Dat is dus een hypothese van den schrijver van het artikel, die daarvoor wel zijn reden gehad zal hebben. Want het kan hem toch niet onbekend zijn, dat tal van katholieken, vooral na Linggadjati, hun vertrouwen in de K. V. P. verloren hebben.

Aannemelijk is daarentegen de meening van den schrijver dat „ongenoegen over Linggadjati” de reden is van de vrij algemeene ontevredenheid. Toch is dit niet geheel juist. De overeenkomst van Linggadjati is als het ware de druppel die den beker liet overlopen.

Wat de schrijver verder beweert, nl. dat de K. V. P. streefde naar de handhaving van de Rijkseenheid, is een aperte onjuistheid. Teekenen van de overeenkomst van Linggadjati beteekent zonder meer het prijsgeven van de Nederlandse soevereiniteit en daarmee van de Rijkseenheid, n'en délaissé de „sovereine Unie”, Romme's fameuze uitvinding.

Men behoeft trouwens zijn Kammerrede goed door te lezen om tot de erkenning te komen, dat deze professorale utopist niet het minste begrip heeft van de mentaliteit van een oostersch volk. M.I. zal de tijd leeren, dat hij in dit opzicht op zand heeft gebouwd.

Demonstreert voor handhaving
van de Rijkseenheid!
Draagt Oranje-Groen!

Met passen van de T.R.I.

De correspondent van „De Maasbode” in Indië, de heer Hofwijk, seinde dezer dagen het navolgen van zijn blad uit Makassar:

Dank zij het steeds binnendringen van extremisten uit Java blijft de onrust voortduren op Celebes, waar zij telkens opnieuw de bevolking terroriseren. Thans weer werden leden van gewapende benden gevangen genomen, welke uit Oost-Java waren „geïnfiltreerd”.

Het merkwaardige feit deed zich hierbij voor, dat deze menschen passen hadden, welke waren geteekend door het hoofd van de afdeling Celebes van het republikeinsche leger, de T.R.I., die in Djokja verblijft. De passen waren gedateerd 20 December, dus op een datum lang na het in werking treden van het Bestand.

Ondanks Japansche invloeden worden deze benden den laatsten tijd zeer in het nauw gedreven door de inheemsche bevolking zelve. Deze organiseert geregeld drijjachten op hen, waaraan duizen-

Een doorzichtig spelletje

Het is nog erger dan wij dachten bij het schrijven over de Oost-Indonesische operette. In de acte van oprichting, verleden voor Dr. van Mook, staat een lijst van de meest uiteenlopende onderwerpen, die de Staat Oost-Indonesië niet mag behartigen, maar moet overlaten aan het Land. Dat is aan de Nederlandsch-Indische regeering. Waarom? Omdat de „Staat” het niet aan kan, bij gebrek aan personeel. Het wicht verkeert nog in het kruipstadium. Zelfs aan een leiband is het niet toe. Dit bewijst opnieuw, dat de schepping van dezen „Staat” geen haast had. Maar Van Mook kan niet wachten totdat de tijden vervuld zijn. Hij wil Nederland met alle geweld gelukkig maken met Verenigde Staten van Indonesië van zijn vinding! Een zekere geslepenheid in het uitbuiten der politieke situatie in Nederland kan den dictator niet worden onzegd.

S. T. A. VAST.

den vrijwillige kampongwachters deelnemen.

VOOR EEN HECHTER RIJKSVERBAND

De 3000 vergaderden, die op initiatief van de besturen der belangrijkste verenigingen van het eiland Ambon waren bijeengekomen, besloten, in samenwerking met de militaire groep, een actie te beginnen, ten einde met gebruikmaking van art. 3 van „Linggadjati” de Zuid Molukken uit den staat Oost-Indonesië te doen treden ter verkrijging van een hechter rijkverband.

Regeering en Volksvertegenwoordiging

In het voorloopig verslag van de commissie van rapporteurs uit de Eerste Kamer over de begroting van het Ministerie van Overzeesche Gebiedsdeelen voor 1947 keuren — zooals reeds in het kort werd gemeld — verschillende leden het af, dat de regeering in haar antwoord aan prof. Gerbrandy op diens — voor de microfoon uitgesproken — rede heeft verklaard, dat de Volksvertegenwoordiging zich in groote meerderheid achter haar voornemens zou hebben geschaard. Dit is in strijd met de feiten. Ingevolge artikel 82 der Grondwet bestaat de Volksvertegenwoordiging in Nederland uit de beide Kamers. Van deze nu heeft de Eerste Kamer nog niet haar oordeel over het basis-accoord kunnen geven, weshalve het dictum der regeering eenigszins voorbarig mag worden genoemd. In verband hiermede spreken de bedoelde leden als hun meening uit, dat de regeering in casu blijkt had gegeven van gebrek aan deferentie voor deze Kamer; niet voor het eerst, getuige het feit, dat haar meermalen wetsontwerpen werden voorgelegd, die op zoo korten termijn moesten worden behandeld, dat een nauwgezet vooronderzoek nagenoeg onmogelijk was. Deze Kamer is nog geen „Chambre de réflexion” — recente Fransche uitvinding —, doch een Kamer van revisie.

De Eerste Kamer over het Indië-beleid

Het Communisme van Sjahrir

„Wat de republiek op de Hooge Veluwe niet kon bereiken, heeft zij nu wel bereikt”

Blijkens het Voorloopig Verslag van de Commissie van Rapporteurs uit de Eerste Kamer over de begroting van het Ministerie van Overzeesche Gebiedsdeelen voor 1947, kunnen verschillende leden zich met het beleid van den Minister niet vereenigen.

Zij zijn van meening, dat deze, evenals zijn ambtsvoorganger, te veel overlaat aan den Luitenant-Gouverneur-Generaal. Dit heeft deze leden niet slechts teleurgesteld, doch ook bevreemd.

Tijdens het bewind van den heer Logemann toch was reeds gebleken, dat de Luitenant-Gouverneur-Generaal bij voortduring de Regeering voor voldoende feiten wist te stellen, zoodat de vorige Minister van Overzeesche Gebiedsdeelen een enkelen keer zelfs aanleiding had gezien om het optreden van den heer van Mook openlijk te wraken. Dit had zijn opvolger tot verdubbelde waakzaamheid moeten stemmen. In stede hiervan stelt deze het zich steeds tot plicht, het beleid van den landvoogd — en dat der Commissie-Generaal — volledig in bescherming te nemen.

De bedoelde leden achten de Regeering — en met haar de Commissie-Generaal — verantwoordelijk voor het gebeurde te Bagan-Si-Api, voor de onvoldoende watervoorziening te Soerabaja, voor de incidenten bij de ontschepping ter reede van Cheribon en voor tal van andere verbijsterende, onwaardige en voor ons gezag in Nederlandsch-Indië onverdraaglijke gebeurtenissen.

Het heeft hen uiterst pijnlijk getroffen, dat de Minister op een critiek in de Volksvertegenwoordiging op het incident te Cheribon had geantwoord, dat alleen hij, die gehecht is aan het oude koloniale verleden, in het gebeurde daar ter plaatse iets smadelijks kan zien.

Stelt men zich op dit standpunt, dan kunnen elke aantasting van ons gezag, elke lijdelijkheid tegenover grievede bejegening, ja elke inbreuk op de rechten van eigen burgers van het land worden vergezocht. Een bewind, dat dit alles duldt ten einde zoo min mogelijk aanstoot te geven, stelt zich als overheid eerbiedig aan den kant der opstandelingen. De hier bedoelde leden keuren zulk een beleid dan ook ten sterkste af. Huns inziens mag van de Regeering onder alle omstandigheden, onvoorwaardelijk, worden verwacht, dat zij bij haar streven naar verzoening en naar voldoening aan gerechtvaardigde aspiraties van de volkeren in den Nederlandsch-Indischen Archipel, met kracht den op haar rustenden plicht van gezagshandhaving nakomt.

Ten onrechte wordt zulk een beleid in zekere kringen gekenschetst als gezagsfanatisme, hoewel het in waarheid is de consequentie van de eenig juiste opvatting, dat recht niet kan bestaan, zonder dat daar-

nevens aanwezig is macht om dat recht te doen eerbiedigen.

De Regeering erkent zelf, dat machtsmiddelen in Indië ter beschikking moeten blijven, zolang de nieuwe rechtsorde niet is verwezenlijkt. In de praktijk evenwel maakt de Regeering, noch de Luitenant-Gouverneur-Generaal van bestaande rechten ter zake gebruik.

Ernstig bezwaar hebben deze leden ook tegen het beleid, dat de Regeering heeft gevolgd ten aanzien van de Republiek Indonesië. Aanvankelijk werd Soekarno ter zijde gesteld en werd met bekende Indonesische leiders gesproken. Vervolgens werd de Republiek als niet te loochenen verschijning aanvaard. Daarna bezocht de Commissie-Koets ir. Soekarno. Daarop volgde een erkenning van dezen, gepaard gaande met een de facto-erkenning van de Republiek. De totstandkoming van de basis-overeenkomst van Linggadjati vormt het voorloopig slot van de geschetste ontwikkeling, waarvan elk on-

Het lot der geïnterneerden

In het Voorloopig Verslag van de Eerste Kamer over de begroting van Overzeesche Gebiedsdeelen voor 1947, wordt opgemerkt, dat de Regeering er nog steeds niet in is geslaagd, de bevrijding van de geïnterneerden te bewerkstelligen.

De positie van deze ongelukkigen gaat allengs in bedenkelijke mate gelijken op die, waarin de geïnterneerden tijdens de Duitse bezetting hebben verkeerd, die namelijk vaak met chantage-oogmerken werden vastgehouden. Enkele leden voegen hieraan toe, dat zulke praktijken nu eenmaal passen in een fascistisch opgezet bestel, als de Republiek.

Men dringt er op aan, dat aan de Commissie-Generaal opdracht zal worden gegeven, geen enkele overeenkomst met de Republiek te ondertekenen, voordat alle geïnterneerden onder de bescherming van de Nederlandsche strijdkrachten zullen zijn gebracht. Mocht de Regeering tot zulk een opdracht niet bereid zijn, dan zal men gaarne vernemen, op welke wijze zij denkt te bevorderen, dat in de positie der geïnterneerden verandering ten goede komt. Deze positie grenst, aldus wordt betoogd, aan het onmenselijke. Op korten termijn moet wijziging er in worden gebracht.

Van andere zijde wordt verklaard, dat nu reeds weken zijn verlopen sedert de aanneming van de motie-Romme c.s. door de Tweede Kamer, waarin deze als haar oordeel heeft uitgesproken, dat de vrijheid en de veiligheid van de geïnterneerden in ieder geval behouden te worden verzekerd. Aangenomen mag worden, dat de Regeering het standpunt, in die motie neergelegd, deelt. Zoo ja, dan zal men gaarne vernemen, welke instructies ter zake aan den Luitenant-Generaal zijn gegeven.

Enkele leden stelden de vraag, of de Regeering voornemens is, de belangen van de geïnterneerden pas te behartigen na de ondertekening van de basis-overeenkomst. Zoo ja, dan zouden zij dit zeer betreuren, aangezien hier periculum in mora is.

derdeel werd verdedigd met het argument, dat hetgeen was geschied volgde uit hetgeen was voorafgegaan en dat een en ander in den feitelijken toestand geen verandering bracht.

Het rapport van de Commissie-Koets getuigt van schromelijk gebrek aan inzicht en dat, dat wordt voorgesteld als tact, getuigt in werkelijkheid van een te ver gaande toegevendheid. Laatstbedoeld euvel klinkt de Regeering steeds hechter vast aan de Republiek. Dat verder het z.g. bestand op een misrekening is uitgelopen, geeft de minister weliswaar nog niet toe, doch het aantal der aan Nederlandsche zijde gesneuvelde militairen stellen hen in het gelijk, die hebben voorzien, dat het aan de Republiek onmogelijk zou zijn, de voorwaarden van dat bestand na te komen, juist omdat zij geen werkelijk gezag op Java uitoefent.

De Regeering had haar erkenning van de rechtmatigheid van de aspiraties der Indonesische volkeren moeten verbinden aan den eisch van rust en orde daar, waar Indische intellectuele krachten blijk zouden geven, bereid te zijn tot medewerking aan den opbouw van Java en Sumatra.

Ten slotte stellen deze leden de vraag, of de Regeering ten volle op de hoogte is van de krachten, die in de Republiek werkzaam zijn, van de toestanden, welke heerschen in het gebied, door de Commissie-Koets bezocht, en van de betrekkingen, die er bestaan tusschen de Tjentarar Republiek (Indonesië) en onverantwoordelijke benden. Voorts wordt naar aanleiding van de actie der Soendanezen de vraag gesteld, of de Regeering beschikt over voldoende gegevens met betrekking tot de houding, die de onderscheidene godsdienstige en politieke richtingen op Java en Sumatra tegenover de Republiek en tegenover haar vocalen, de heeren Soekarno, Sjahrir en Hatta, aannemen.

Kennismaking van een en ander wordt noodzakelijk geacht om een inzicht te verkrijgen in de taak, waarvoor de Regeering staat bij haar streven naar bescherming van personen, groepen, partijen en rassen tegen het optreden van onverantwoordelijke elementen. Ten slotte verzoeken zij te worden in-

DE REPUBLIEK EN DE OLIE VAN SUMATRA

„Medan Bulletin” meldt, dat de Nederlandsche bezetting van Palembang gedurende vele maanden aan de republiek aldaar groote hoeveelheden olie en benzine geleverd heeft, welke door het Gouvernement van de B.P.M. en de N.K.P.M. waren opgekocht ten behoeve van de republikeinsche nutsbedrijven. Men beweerde, dat deze bedrijven anders niet aan het werk konden worden gehouden. Thans blijkt, dat de Republiek in eigen gebied gecamoufleerde, door de Japanners gebouwde, raffinaderijtjes heeft geëxploiteerd met voldoende capaciteit om geheel Zuid-Sumatra van benzine en kerosine te voorzien. Deze geheime raffinaderijen zijn gebouwd uit materiaal, afkomstig van de B.P.M. en N.K.P.M. Ruwe olie werd verkregen door het aanleggen van een aftakleiding aan de pijpsystemen van de Amerikaans-Nederlandsche oliebedrijven.

„Het is interessant, dat de Republikeinsche resident van Palembang, op wiens verzoek wij olie en benzine aan de Republiek cadeau hebben gedaan, als directeur van een der grootste raffinaderijen optreedt”, schrijft het blad.

Hogere Algemene Ontwikkeling

De cursus voor mannen en vrouwen met durf en doorzettingsvermogen.

Per maand . . . f 6.—

104 lessen in: geschiedenis, kunstgeschiedenis, literatuur, sociologie, economie, godsdiensten, mythologie, muziekgeschiedenis, rechtskennis, wijsbegeerte, psychologie, rhetorica, staatsinrichting

Een cursus van beschaving
VRAAGT PROSPECTUS!
L.N. 11

W. de Zwijgerlaan 38

Den Haag

Telefoon 551516

Na 6 uur: tel. 181223

gelicht omtrent de potentiele kracht van het communisme in Nederlandsch-Indië. Zij zijn van meening, dat de politieke en maatschappelijke toestand op Java en Sumatra van beslissende betekenis is bij de beoordeeling van de houding der Regeering in het algemeen.

Andere leden, die eveneens zeer kritisch gestemd waren over het beleid der Regeering ten opzichte van Nederlandsch-Indië, zouden gaarne vernemen, of het juist is, dat de Commissie-Generaal bereid is geweest, de basis-overeenkomst van Linggadjati te parafieren, omdat zij groot vertrouwen had in de personen, die de leiding hebben in de Republiek. Mocht dit het geval zijn, dan achten deze leden de vraag gewettigd, of dat vertrouwen hoofdzakelijk was gegrond op persoonlijke indrukken. Zoo ja, dan oordeelen zij het gevaarlijk, in aanleggenheden, als welke thans aan de orde zijn, aan zoodanige indrukke overwegenden invloed toe te kennen. Hoe belangrijk de psychologie als hulpwetenschap weze zoo mogen in casu ervaringen, alleen aan haar ontleend, nimmer den doorslag geven.

(Zie vervolg op pag. 4)

Slap optreden

Onder het opschrift „Slap optreden in Indië” schrijft men o.m. het navolgende uit Batavia aan „De Maasbode”:

Overal waar onze legers optreden, Buitenzorg, Medan, Palembang blijkt duidelijk, dat de republikeinsche strijdkrachten niet langer stand houden, doch als wij dan zien, dat gebouwen, die door onze militaire autoriteiten bezet worden, zoo snel mogelijk weer aan de republikeinsche autoriteiten worden overgedragen, dan vragen wij ons af of het nu werkelijk zoo is, dat het Nederlandsche leger orde en rust gaat herstellen om Soekarno en de zijnen te installeren.

Er is immers ten opzichte van alle essentiële aangelegenheden nog geen bindende overeenkomst met de republiek verkregen en onze troepen treden alleen op, indien de republikeinen het bestand overtreden. Dit is te bedenkelijker, omdat de republikeinsche pers niet nalaat onze welwillendheid tegenover de republiek bij de teruggave van gebouwen en bevoegdheden uit te leggen als een duidelijke overwinning van de republikeinsche zijde.

VOORLICHTING

Voorlichtingsbijeenkomsten over Indië zullen plaats vinden te:

DOETINCHEM: Donderdag 13 Februari te 8 uur n.m.; spreker Dr. W. K. H. Feuilletau de Bruyn.

HILVERSUM: Donderdag 20 Februari te 8 uur n.m.; spreker Dr. W. K. H. Feuilletau de Bruyn.

Brief van de Verbonden Politieke Partijen

De mentaliteit van vele republikeinsche leiders

Het lot der miljoenenmassa is hun onverschillig

Denken, spreken en doen, de trilogie van 's menschen leven, zijn onverbreeklijk aan elkaar verbonden. Woord en daad hebben hun wortel in het denken. Daarom moet bij de beoordeeling er van worden begonnen bij den geest, de mentaliteit. Een goed inzicht in het politiek en militair gebeuren in de zgn. republiek Indonesia — zoon genaamd, omdat inrichting en werkwijze een aanfluiting vormen van hetgeen men onder „republiek” pleegt te verstaan — kan deswege alleen worden verkregen door een onderzoek naar de geestesgesteldheid dergenen, die openlijk of beklendelijk dat gebeuren medebewaren, aldus de Verbonden Politieke Partijen te Batavia, in een aan den Minister-President en de voorzitters van Eerste en Tweede Kamer gericht brief.

Voor een dergelijk onderzoek is het noodig terug te keeren niet alleen tot de zgn. proclamatie op 17 Augustus 1945 van de republiek „met Japansche medewerking en toestemming” (uitspraak Minister O.G. op 15 Augustus 1946) maar tot den tijd der bezetting en zelfs daarvoor.

Omtrent het verleden van Soekarno en Hatta mag veel als algemeen bekend worden verondersteld. Minder bekend is blijkbaar de mentaliteit, waarvan b.v. Soekarno tijdens de bezetting blijk heeft gegeven, nl. die van rancune. Rancune tegen de regenten en andere gezagsdragers, die hem in

den vóóroorlogschen tijd ambts-halve als maatschappelijk gevaar moesten aanmerken. Rancune ook tegen de miljoenenmassa's der inheemsche bevolking, die indifferent zijn gebleven (waar hij een almeene revolutie kennelijk verwachtte) bij zijn arrestatie en gevolge interneering door de Nederlandsche autoriteiten.

Van ongeveer dezelfde mentaliteit is doortrokken het gros oer zgn. intellectueelen — de goeie niet te na gesproken waarbij dient te worden opgemerkt, dat de welwillenden en weldenkenden in het huidige bestel der zgn. republiek geen gelegenheid krijgen zich te laten gelden — die thans vrijwillig of gedwongen zich achter de republiek scharen. Het zijn malcontenten, die in den vóóroorlogschen tijd te kort meenden te zijn gedaan door het beleid der Nederlandsche (Nederl.-Indische) Regeering.

De Japanners zijn tijdens de bezetting begonnen deze malcontenten op den voorgrond te schuiven. Talloos zijn de gevallen, waarin ambtenaren, door de Nederlandsche (Nederlandsch-Indische) Regeering wegens ongeschiktheid of malversaties ontslagen, door de Japanners aan belangrijke posities zijn geholpen.

Soekarno en Hatta kregen gelegenheid, zij het onder strenge controle, mede te werken aan de afbraak van het Nederlandsche gezag, en alles wat daarmee samenhangt.

Het cynisme, dat door eerstgenoemde aan den dag is gelegd t.a.v. het lot der miljoenenbevolking tart iedere beschrijving. In „a Japanees Dhalang in Java” zijn daarvan eenige illustraties gegeven. Onvermeld moesten blijven de redevoeringen, waarvan in de kranten geen verslagen zijn vermeld.

Bovenbedoelde afbraak heeft tot gevolg, dat vitale beginselen van de menschelijke samenleving zijn aangetast met désastreus gevolgen voor de inheemsche bevolking. Een voorbeeld vormt bijv., dat het gezag van de onderwijzers en leeraren over hun leerlingen volkomen werd ondermijnd. Ook de beteekenis van de rechterlijke macht is tot nul teruggebracht.

De geest van „negatie”, van „vernietiging”, de domskracht van het geweld, is met kwistige hand door de propagandaorganen der Japanners en republiek verbreid, en heeft niet nagelaten wrange en bittere vruchten op te leveren.

Bij het bovenstaande dient nog te worden gevoegd, dat sinds de „bersiap-periode” zich bij de republikeinsche scharen hebben gevoegd, soms in de openbare organen, soms bedekt onder de zgn. ongeregelde benden, notoire misdadigers. Daarvan een illustratie te geven schijnt overbodig.

Frappant is echter b.v. het feit, dat Dachlan Abdullah, sinds de Japansche bezetting wnd. burge-

meester van Batavia, van wien algemeen bekend is, dat hij medeplichtig is aan het ronselen van meisjes voor de Japansche bordelen, door de republiek werd gehandhaafd, tot het den Nederlanders autoriteiten mogelijk is geworden door de afschaffing van de republikeinsche politie en justitie in de gepacificeerde gebieden, hem in verzekerde bewaring te stellen. Het beginsel der zgn. republiek, oat iedereen die vóór de republiek is, bruikbaar is, brengt mede, dat niet kan worden verwacht, dat zij te eeniger tijd aan een zuivering zou beginnen of medewerken.

De hierboven geschetste mentaliteit brengt ook mee, dat de „leiders” der republiek er niet op uit zijn een geordenden rechtstaat op te bouwen. De uitlatingen in pers en radio, de daden op allerlei gebied, van dag tot dag, vloeien daaruit voort.

De vestiging van een geordenden rechtstaat zou immers een einde maken aan de positie der talloze machthebbers in de republiek. Het lot der miljoenenmassa is hun onverschillig (vide als illustratie: toestand in Madoera). Het wel en wee van land en volk laten hen koud.

(Zie vervolg op pag. 4)

Amerikaansch oordeel

De Nederlanders verliezen meer door hun diplomatie

dan zij door een algemeenen opstand hadden kunnen verliezen

In „De Ronde Tafel”, uitgegeven te Batavia, komt een artikel voor van den bekenden Amerikaanschen journalist Lawrence Griswold, bestemd voor de Amerikaanse bladen. Wij ontleenen daaraan het navolgende oordeel van dezen Amerikaan over onze Indië-politiek:

„De Hollanders, bevreesd voor de wereldopinie, hebben zoover achterover geleund in hun inspanning om hun goeden wil te toonen, dat zij doen denken aan een politiek organisme dat zich wringt in weeen en krampen.

Nog maar weinige jaren geleden was de positie der Nederlanders als koloniale administrateurs zoo benijdenswaardig, dat deze plotse omwenteling in de publieke opinie van de wereld hun gevoel voor logica heeft verpletterd. Verbijsterd en verontrust door de sympathiebetuigingen en den moreelen steun, door Amerikaanse progressieven en Australische communisten over de Indonesiërs uitgestort, zijn de Hollanders klaarblijkelijk bezorgd over het probleem, hoe ze het gezicht van de wereld weer vriendelijk kunnen doen kijken, dan hoe ze hun imperium kunnen redden.

De feiten nu zijn eenvoudig de volgende: sedert Malino, waar de eerste pogingen voor het bereiken van een vredige oplossing van het Indonesische probleem zijn ingewijd, verliezen de Hollanders door hun diplomatie meer dan ze door een algemeenen opstand hadden kunnen verliezen. Te Linggadjadi was de creatie van de Vereenigde Staten van Indonesië een erkenning van het verloren Europeesche koloniale imperium; in Den Pasar kreeg de Staat van Oost-Indonesië de horentjes te dragen van Soekarno's luitenant en dook als een leelijk eendje op uit de Balineesche kippenren. Straks in Pontianak, zal Nederlandsch Borneo een metamorphose ondergaan, waaruit het te voorschijn zal treden als de Onafhankelijke Republiek Karimantan, aan de Hollanders de wil-

Het werkelijke Linggadjadi

De Ned. militaire woordvoerder te Batavia heeft met betrekking tot den militairen toestand het volgende medegedeeld:

„De Medan hebben de republikeinen, zooals reeds gemeld, de toezegging gedaan om de order tot het staken van het vuur af te kondigen ingaande op 27 Jan. om 7 uur.

Ondanks deze belofte zijn op Noord-Sumatra na dat uur reeds minstens 22 schendingen van het bestand geconstateerd. In den zuidwestelijken sector van Medan is een sterk-bewapende republikeinsche patrouille Nederlandsch gebied binnengedrongen. Er ontstond een vuurgevecht, waarbij 14 republikeinen werden gedood en de overigen op de vlucht gedreven.

In den sector van Buitenzorg werden republikeinsche stellingen nabij Masing opgeruimd, nadat een hevige automatisch geweervuur op de Ned. stellingen in dit gebied was afgegeven.

Ter beveiliging van de troepen en de inwoners van Masing werd de desa door Ned. troepen bezet. De Ned. verliezen bij al deze acties bedroegen een doode, een zwaar en een licht gewonde.

Buitenlandsche dwang?

Uit het Voorloopig Verslag van de Eerste Kamer over de begroting van Overzeesche Gebiedsdeelen.

Enige leden zouden gaarne vernemen, in hoeverre Engeland en Amerika invloed hebben geoefend op de totstandkoming van het basis-akkoord. Zij vestigden de aandacht op een verklaring van den heer Joekes in de Tweede Kamer, dat men het in de bovengenoemde landen zou waardeeren, indien een oplossing werd bereikt, waarbij aan de Indonesische volkeren volkomen recht zou worden gedaan in dezen zin, dat een groote mate van zelfstandigheid aan hen zou worden toegekend. De Minister heeft die stelling niet weersproken.

Voorts werd hertinnerd aan de interventie van den Britschen Lord Killearn en aan het bezoek van dezen aan Jogjakarta, naar verluidt op instigatie van den heer Van Mook.

Verder werd de aandacht gevestigd op de bekende verklaring van 17 December l.l., van het Amerikaansche Ministerie van Buitenlandsche Zaken.

Enige leden stelden verder de vraag of het juist is, dat de Commissaris-Generaal de Boer aan boord van een van H.M.'s oorlogsbodems voor officieren der Koninklijke Marine een voordracht had gehouden ter verdediging van de basisovereenkomst en daarin als beslissende factor had vermeld onze onmacht en onze afhankelijkheid van Amerika en van Engeland. Deelt de Regeering die meening? Is het inderdaad juist, dat de Verbonden Mogendheden haar in een dwangpositie hebben gebracht? Moet deze positie mede worden beschouwd als een gevolg van het feit, dat de Nederlanders en de Fransche Regeeringen in 1942 Amerikaansche voorstellen betreffende het Verre Oosten hadden moeten verwerpen en dat de Amerikaansche Regeering daaraan consequenties had verbonden?

dernissen van Nieuw-Guinea overlatend als laatste restanten van een eens bloeiend imperium.

En zelfs Nieuw Guinea is niet geheel veilig. Gedelegeerden op de Den Pasar conferentie hebben zich gekeerd tegen het uitsluiten van Nieuw Guinea buiten de Groote Oost en Van Mook's eenvoudige anthropologische argumenten hebben hen niet bevredigd. Onafhankelijkheid zou, zoo meenen zij, een platneuzigen kannibaal evenzeer toelonken als henzelf.

Het was nutteloos er de aandacht op te vestigen, dat vele bewoners van het eiland Celebes na urenlange explicaties nog niet bij machte waren enig begrip te toonen voor de theorie van de onafhankelijkheid. Velen dachten dat het nieuw patent-geneesmiddel was, dat de lokale autoriteiten hun trachtten op te dringen, en de overigen beschouwden het als een soort religie. En vermoedelijk terecht!”

Hulde aan jhr. Tjarda

In het Voorloopig Verslag van de Commissie van Rapporteurs uit de Eerste Kamer over de begroting van het Ministerie van Overzeesche Gebiedsdeelen, lezen wij dat vele leden hulde brachten aan den heer Tjarda van Starkenborgh Stachouwer voor zijn beleid als Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië en voor de houding, tijdens den oorlog met Japan door hem aangenomen.

Zij betreunden, dat de Regeering in 1945 blijkbaar hooger prijs had gesteld op waarneming van de landvoogdij door den heer Van Mook dan op terugkeer op dien post van den man, die Vorstin en Koninkrijk op zulke een, moeilijk te overtreffen, wijze aan zich had verplicht.

Het Communisme van Sjahrir

(Vervolg van pag. 2)

Zoo dient men zich ook rekenschap te geven van de anteceden-ten van de leidende persoonlijkhe-den, met wie men onderhandelt, en nog meer van de beginselen, welke zij voorstaan.

De aandacht wordt in dit verband gevestigd op uitlatingen van den heer Sjahrir en op een brief in het communistische orgaan „The Daily Worker”, waarin hervormin-gen van zijnentwege worden aan-gekondigd voor alle sferen van leven en maatschappij. Van wel-ken geest die hervormingen zullen getuigen, blijkt uit hetgeen Sjahrir schreef in zijn brochure „Onze Strijd”, gepubliceerd in November 1945.

Hierin ijvert de auteur voor de communistische leer en praktijk. Het feit, dat hij thans aan het hoofd staat van een „socialisti-sche” partij en dat daarnaast in Nederlandsch-Indië ook een „com-munistische” partij bestaat, be-hoeft aan zijn werkelijke gezind-heid niets af te doen. De Indische communistische partij is uiteraard stalinistisch georiënteerd. Of Sja-hrir nu trotskist is of slechts uit overwegingen van tactischen aard een afzonderlijke partij heeft ge-vormd, hij behoort er niet minder communistisch om te zijn. De naam „socialist” zegt te dezen wein-ig. De bolsjewisten noemen zich ook socialist.

Sjahrir verklaart: „De Indone-sische Republikeinsche Staat is slechts het strijdmiddel in de de-mocratische revolutie.” Het klasse-bewustzijn en de solidariteit tus-schen de klassen onderling mogen zijns inziens niet worden verzwakt door den nationalistischen geest. Zijn, op den toestand in de U.S.S.R. gegronde, plannen in socialistische of communistische richting zijn dan ook geen phrasen, doch volko-men ernstig gemeende voornemens.

Zoo getuigt hij: „De vrijheid blijft vrijheid in naam, zoolang de ware democratische vrijheid niet is verwezenlijkt”. Niet het nationalis-me, doch de democratie dient het eerst te worden verwezenlijkt. Schetst hij nu den inhoud dier de-mocratie, dan blijkt hij artikel 125 en andere artikelen van de Grond-wet der U.S.S.R. van 1936 te onder-

schrijven. Hij gewaagt van vrijheid van denken, van spreken, van gods-dienst, van schrijven, van bestaans-zekerheid, van actief en passief kiesrecht enz. In de U.S.S.R. nu worden al die z.g. vrijheidsrechten tenietgedaan door de aanwezig-heid aldaar van de geheel buiten en boven de wet gestelde Commu-nistische Partij en van een ten dienste van deze staande geheime politieke politie.

Ook Sjahrir spreekt zich ten gun-ste van zulk een partij-organisatie voor Nederlandsch-Indië uit. Hij geeft hiervan een beschrijving, vol-komen identiek met die, welke in de U.S.S.R. de macht in handen heeft.

Voor Sjahrir is het welzijn van de Indonesische volkeren onver-brekkelijk verbonden met de demo-cratische revolutie. Om deze te kunnen verwezenlijken, wenscht hij te zijner tijd de pemoeda's, ram-pokkers enz. te bestrijden, evenals indertijd Lenin onmeedoogend op-trad tegen anarchisme en nihilis-me. De pemoeda's zijn blijkbaar, gelijk de vroegere Russische boe-ren, voorloopig bruikbaar om de revolutie te verwezenlijken, doch ten slotte behoort de leiding bij de partij te berusten.

De hierboven weergegeven opvat-tingen van Sjahrir vormen met andere factoren, een onoverkome-lijk bezwaar om aan hem, al of niet verbonden met Soekarno, de macht over de Indonesische volkeren toe te vertrouwen.

Als eenmaal Sjahrir en Soekarno de macht zouden hebben verkre-gen zou de U.S.S.R. zich met al haar invloed achter de Republiek gaan stellen, waarmede Indonesië een voorpost in Oost-Azië van het rijk der U.S.S.R. zou gaan worden. Aan de overeenkomst van Lingga-djati zal dan de uitleg worden ge-geven, welke de situatie van het oogenblik gebiedt, en op protesten van onzen kant zal geenerlei acht meer worden geslagen.

Tegenover de politiek, welke de Regeering en de Commissie-Generaal voeren, en die op grond van een indruk van de wederpartij een onduidelijke, voornamelijk op psy-chologische beweegredenen ge-gronde, overeenkomst riskeert,

dient te worden gesteld een staat-kunde, gebaseerd op beginselen, aangezien deze voornamelijk in het geding zijn en ten slotte beslissend moeten wezen. Thans heeft de Regeering een zoodanige situatie ge-schapen, dat er een accoord dreigt te worden ondertekend, dat voor meer dan één uitleg vatbaar is en waaruit, naar de opvatting van de Regeering zelf, nog alles kan groeien. Dit ware niet verontrus-tend, zoo het regeeringsbeleid tot dusverre van vastberadenheid had blijk gegeven. In tegenstelling daarmede echter heeft de Regee-ring zich laten bewegen tot steeds verder gaande concessies.

Van het moment af, waarop de Regeering verklaarde, dat onder-handelen met ir. Soekarno on-vruchtbaar en onwaardig zou zijn, tot het oogenblik, waarop de Com-

missie-Generaal, in opdracht van de Regeering en in afwijking van haar oorspronkelijk, op de wet ge-baseerde, instructie trachtte vast te leggen wat „bereikbaar” was, is de Regeering immer toegeeflijker geworden.

Wat de Republiek op het land-goed „De Hooge Veluwe” niet kon bereiken, heeft zij nu wel bereikt. Een en ander wettigt de vraag, of de Regeering thans niet het oog-enblik gekomen acht om onverbidde-lijk vast te houden aan het nu door haar ingenomen standpunt, of dat binnenkort zal worden medege-deeld, dat de Commissie-Generaal, op grond van haar bevindingen te Batavia, ten tweeden male op uit-breiding van haar opdracht aan-dringt, met dezelfde noodlottige gevolgen, als de eerste aanranding in die richting heeft gehad.

De mentaliteit van vele republikeinsche leiders

(Vervolg van pag. 3)

Door het Japansche en republi-keinsche systeem — als regel bui-ten en boven hun persoonlijke ca-paciteiten en verdiensten — in zekere positie gebracht, wenschen zij die positie alleen te versterken, in geen deel te verzwakken en uiteraard ook niet te verliezen.

Van eenige goede trouw kan daarom geen sprake zijn. Elk po-gen vertrouwen bij hen te winnen is daarom verspild.

Bij velen van hen, die thans aan het zgn. republikeinsche bewind zijn, kunnen alleen chicanering en kwade trouw worden verwacht, waarbij — dit kan niet genoeg worden herhaald — niemand an-ders, in ieder geval niet de inheem-sche bevolking, gebaat is.

Dit niet te onderkennen, of dit opzettelijk te negeren, is de grondfout van het beleid van de Nederlandsche (Nederlandsch-Indi-sche) Regeering.

De eenige juiste houding tegen die mentaliteit zou een straffe moeten zijn. Elke lankmoedigheid — dit moet uit den treure worden herhaald — wordt als zwakheid uitgelegd, en verergert het inge-kankerde kwaad. Elke toegeeflik-heid maakt de situatie voor die-genen, die het welbegrepen belang der bevolking inzien, en aan eeni-gen, constructieven arbeid voor land en volk willen werken of sa-menwerken, ondragelijk, zoo niet onmogelijk.

Met klem zij naar voren ge-bracht, dat die fout aan alle be-trokken partijen, niet het minst de miljoenenmassa's der inheemsche bevolking, reeds te lang en te veel noemloos leed heeft berokkend.

De ontwikkeling van de politieke situatie, zooals deze zich tot dus-verre door het optreden der zgn. republiek en het daarop verkeer-delijk ingestelde beleid der Neder-

landsche (Nederlandsch-Indische) Regeering heeft voltrokken, bergt voorts het onmiskenbare — doch kennelijk door niemand onder-kende — gevaar, dat vele en veler-lei door de zgn. republiek bedreven laakbare en onvergeeflijke hande-lingen, vanwege de aan het menschenlijke denken zoo eigene generalisatie, worden toegeschre-ven aan de Indonesische bevolking in haar geheel, waartegen uiter-aard ten scherpste wordt gepro-testeerd door de Indonesische le-den en groepen in de Verbonden Politieke Partijen.

Voorts is het gevaar verre van denkbeeldig, dat bij een verder doorwoekeren van het chaotische kwaad der republiek de miljoenen-massa's der inheemsche bevolking haar vertrouwen verliezen in haar aangewezen en traditioneele lei-ders, voor zoover zulks nog niet is geschied, getuige de talloze vluch-telingen uit het republikeinsche naar Nederlandsche gepacificeer-de gebied.

Wordt — aldus de V.P.P. — hoo-gergemelde fout ingezien — de feiten hebben hopelijk, blijkens de oudejaarsrede van den Luitenant-Gouverneur-Generaal, zij het erg laat, dat inzicht bijgebracht — dan is het voldongen feit van Ling-gadjati, zooals het is gevat in de motie-Romme, nog te dragen.

Bij de uitvoering van de ont-werp-overee komst, waartoe de V.P.P. bereid zijn mede te werken, kan dan voortdurend worden toe-gezien, dat men niet telkenmale in de oude fout vervalt.

Alsdan — zoo besluiten de V.P.P. hun brief — zal men zich voort-durend moeten realiseren de woorden van den Luitenant-Gou-verneur-Generaal uitgesproken op oudejaar 1946, nl. dat „men geen duurzaam gebouw kan optrekken, voordat de bodem gezuiverd is, de weeke plekken zijn versterkt en de materialen zijn uitgezocht en deugdelijk bevonden”. Veronder-steld althans, dat de zuivering en versterking niet worden verwacht van de republiek (zie boven), doch zullen moeten geschieden, direct of indirect, van de zijde van de Ne-derlandische (Nederlandsch-Indi-sche) Regeering.

De Eerste
Nederlandsch-Indische Spaarkas
en Levensverzekering Mij.
gevestigd te Bandoeng
verkort genaamd

„D.E.N.I.S.”

Inlichtingen, registratie bewijzen van deelname in spaarkassen en polissen levensverzekering elken Dinsdag- en Vrijdagochtend van 9-12 u. bij onzen Vertegenwoordiger in het gebouw van de H.A.V. Bank, Hooge Nieuwstraat 34 (Tournooi-veld) te 's-Gravenhage.

Postadres:
POSTBUS 72 - 's-GRAVENHAGE

Geeft dit blad na lezing
door aan anderen

NAAMMACHINES

TE KOOP, vanaf 50 gulden:
enkele hand- en trapmachines.
Den Haag - Obrechtstraat 196

In Telegramstijl

27 Januari.

In verband met het karakter van eenige publicaties is de verspreiding van het republ. dagblad „Merdeka” op Celebes tot nader order verboden.

De republ. centrale organisa-tie van vakverenigingen heeft besloten om de uitnodiging van de E.V.C. tot het zenden van een afvaardiging naar het E.V.C.-congres, dat in Februari te Amsterdam zal worden ge-houden, te aanvaarden.

28 Januari.

Tijdens de besprekingen te Medan is door de Republikein-sche autoriteiten beloofd, dat de order tot het staken van het vuren voor geheel Noord-Suma-tra zou worden gegeven op 27 Januari. Voorts werd beloofd, dat de gedurende de laatste maanden uit het Ned. gebied ontvoerde personen en ook de vrouwen en kinderen, die reeds sedert 1942 vastgehouden wor-den, zullen worden teruggevoerd.

29 Januari.

Krian is door de Ned. troepen bezet, nadat de TRI zich had

teruggetrokken, de bevolking meevoerend.

Prof. Schermerhorn heeft zich in een brief tot Sjahrir gewend, waarin hij eischte, dat het ar-tillerievuur op 25 Januari zou moeten geëindigd zijn, anders zouden van Ned. zijde tegen-maatregelen genomen worden.

De Republikeinsche troepen maakten bij hun beschietingen gebruik van Ned. stafkaarten, die beschikbaar waren gesteld tijdens de onderhandelingen over de uitvoering van het bestand en waarop de Ned. stellingen nauwkeurig waren aangegeven.

De Comm.-Gen. heeft een communiqué uitgegeven, waarin o.a. wordt verklaard, dat de be-zetting van Krian moet worden gezien als een politionele maatregel; de Ned. strijdkrach-ten kunnen worden terug-getrokken wanneer een regel-matig bestuur zal zijn hersteld.

Per K.L.M.-Skymaster is gis-teravond om ongeveer half ze-ven op Schiphol gearriveerd de heer Tjokorde Rake Soekawati, president van den nieuwen staat Oost Indonesië.